
Kultur og helse

BOKOVERSIKT

Kultur gir helse er navnet på et treårig fellesprosjekt mellom Norsk kulturråd og Sosial- og helsedepartementet som nylig er avsluttet. Evalueringen av prosjektet foreligger som en rapport fra Norsk institutt for by- og regionforskning.

Rapporten gjør ingen forsøk på å dokumentere en eventuell helsegevinst av satsingen i vitenskapelig forstand. Det er særlig prosessene omkring prøveprosjektet som beskrives og diskuteres.

Målet med prosjektet var å styrke lokalsamfunnets og kommunenes innsats i det helsefremmende og forebyggende arbeidet med utgangspunkt i det lokale kulturlivet. Mangfoldet i de 24 lokale prosjektene var stort. Dansegruppe i Levanger, bokkafé i Arendal og musikkterapi for flyktningebarn i Kristiansand var blant aktivitetene. Arbeid rettet mot såkalt marginaliserte grupper var et av de viktigste innsatsområdene. Evalueringen konkluderer med at kultur synes å ha bidratt til bedre helse på to måter:

- aktivitetene har skapt trivsel og samvær som har trukket isolerte grupper og enkeltpersoner inn i et sosialt miljø
- selve kulturopplevelsene har gitt brukerne livsinnhold

Problemfritt har det åpenbart ikke vært å stimulere til samarbeid mellom kulturinstitusjoner og -personer på den ene side og helseinstitusjoner og -personell på den annen. Men det er umulig å finne grunnlag i rapporten for de voldsomme utfallene mot legene som prosjektlederen har kommet med. Han hevder at ”stivbente leger . . . gjorde arbeidet . . . vanskelig”, og uttaler til *Aftenposten* at ”Vi prøvde å komme i dialog med Den norske lægeforening, og presenterte også prosjektet i foreningens tidsskrift, men fikk ikke respons. De ville ha seg frabedt andre løsninger enn dem de selv står for . . .” (1). Prosjektet ble omtalt i *Tidsskriftet* i 1997 (2), og enten må det ha skjedd ting som verken evalueringsrapporten eller *Tidsskriftet* har fanget opp, eller så må disse uttalelsene bygge på personlige inntrykk som ligger på siden av prosjektet.

Det pågår flere prosjekter omkring helse og kultur i Norge. I 1995 etablerte Gunnar Tellnes og flere andre stiftelsen NaKuHel – Nasjonalt senter for Natur, Kultur og Helse (3). I 1996 opprettet Norges forskningsråd i samarbeid med

Sosial- og helsedepartementet et forskningsprogram med tittelen *Helse og kultur* (4).

Dette viser at interessen for sammenhengen mellom kultur og helse er stor. Tiden burde nå være inne for en mer tradisjonell og vitenskapelig undersøkelse av den effekten kulturelle aktiviteter har på livskvalitet, sykkelighet og dødelighet.

MagneNylenna

Tidsskriftet

LITTERATUR

1. Gray M. Forkludret statlig kulturprosjekt. Aftenposten 13.9.2000.
 2. Ringnes A. Kulturhelse og helsekultur. Tidsskr Nor Lægeforen 1997; 117: 1192–3.
 3. Nicolaysen KG. Gir kultur helse? Tidsskr Nor Lægeforen 1995; 115: 3846.
 4. Helse og sykdom i kulturelt perspektiv. Programplan. Oslo: Området for medisin og helse, Norges forskningsråd, 1998.
-

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.